

Sygn. akt I CSKP 75/21

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko (przewodniczący)

SSN Marcin Łochowski (sprawozdawca)

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z wniosku J. K.
przy uczestnictwie A. S.
o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 27 lipca 2021 r.,
skargi kasacyjnej uczestnika
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 26 kwietnia 2018 r., sygn. akt IV Ca (...),

1. odrzuca skargę kasacyjną;

2. przyznaje adwokatowi B. M. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w W. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł, powiększoną o podatek VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu uczestnikowi w postępowaniu kasacyjnym;

3. zasądza od A. S. na rzecz J. K. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 26 kwietnia 2018 r. Sąd Okręgowy w W. zmienił zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego w W. z 16 marca 2017 r., w ten tylko sposób, że zmienił pkt 6 tego postanowienia i wypłacił kwotę przyznaną pełnomocnikowi z urzędu ze środków Skarbu Państwa, oddalając apelację uczestnika w pozostałym zakresie oraz apelację wnioskodawczynie w całości.

W skardze kasacyjnej uczestnik postępowania zaskarżył postanowienie Sądu Okręgowego w części, w jakiej Sąd ten oddalił jego apelację. Skarżący wnioskował o uchylenie postanowienia w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania. Uczestnik postępowania zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie:

1) art. 684 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., polegające na wadliwym ustaleniu składu i wartości majątku wspólnego stron przez przyjęcie, że w skład majątku wspólnego, który stanowi przedmiot podziału wchodzi spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego numer 17, położone w budynku przy ul. K. w W.;

2) art. 684 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., polegające na wadliwym ustaleniu wartości spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu, która odpowiadać ma według sądu wartości zwaloryzowanego wkładu, który wynosi 51,65% wartości rynkowej lokalu i odpowiada kwocie 150 483 zł, bez uwzględnienia całokształtu szczególnych okoliczności tego przypadku.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawczynie wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, względnie jej oddalenie oraz zasądzenie od uczestnika kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 519¹ § 2 k.p.c. w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami od postanowienia sądu drugiej instancji co do istoty sprawy przysługuje skarga kasacyjna, chyba że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych.

W sprawach tych, w razie zaskarżenia orzeczenia co do istoty sprawy, wartość przedmiotu zaskarżenia nie odpowiada wartości całego dzielonego majątku, lecz wartości konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego dotyczy środek zaskarżenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02; z 20 lutego 2015 r., V CSK 239/14; z 13 marca 2015 r., III CZ 13/15; z 19 czerwca 2015 r., IV CZ 16/15; z 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15; z 13 stycznia 2017 r., III CZ 61/16; z 26 października 2017 r., II CZ 64/17; z 12 stycznia 2018 r., II CZ 85/17; z 28 lutego 2018 r., II CZ 108/17). Z reguły, wartość ta nie może przekraczać wartości udziału przysługującego skarżącemu uczestnikowi, chyba że podważa on zasadę podziału, objęcie lub nieobjęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw albo rozliczenie nakładów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 lutego 2020 r., V CSK 290/19 i tam cyt. orzecznictwo).

Skarżący wskazał wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 291 352 zł, wyjaśniając, że jest wartość wchodzącej w skład majątku wspólnego nieruchomości - odrębnego lokalu mieszkalnego nr (...), położonego przy ul. K. w W.. Według skarżącego, Sąd Okręgowy błędnie przyjął, że w skład majątku wspólnego małżonków wchodzi jedynie spółdzielcze lokatorskie prawo do tego lokalu o wartości 150 483 zł.

Sąd Najwyższy nie jest związany wskazaną przez skarżącego wartością przedmiotu zaskarżenia i może dokonać jej sprawdzenia na podstawie akt sprawy, z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (postanowienia Sądu Najwyższego: z 6 czerwca 1997 r., II CKN 47/97; z 18 marca 2015 r., III CSK 419/14; z 1 grudnia 2016 r., IV CSK 247/16; z 20 grudnia 2018 r., II CSK 749/17; z 22 lutego 2019 r., I CSK 436/18). Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy przyjął, że wartość przedmiotu zaskarżenia, biorąc pod uwagę zakres zaskarżenia i podstawy skargi, wynosi 140 869 zł, co oznacza, że nie przekracza 150 000 zł. Skarżący podnosi bowiem w skardze kasacyjnej, że w skład majątku wspólnego wchodzi określone prawo do lokalu (własność lokalu) o wartości wyższej, niż prawo do tego samego lokalu, którego istnienie przyjął Sąd Okręgowy (spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu). W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu Najwyższego, wartość interesu skarżącego nie może przekraczać różnicy między

wartościami tych dwóch praw. Skutkiem uwzględnienia skargi kasacyjnej mogłoby być jedynie uznanie, że wartość majątku wspólnego małżonków jest wyższa o 140 869 zł (291 352 zł - 150 483 zł), co oznaczałoby udział skarżącego w majątku wspólnym większy o 70 434,50 zł (140 869 zł/2). Kwota 140 869 zł wyznacza więc maksymalną wartość interesu skarżącego podlegającego ochronie skargą kasacyjną, co czyni skargę niedopuszczalną (art. 519¹ § 2 k.p.c.).

Z tego względu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 519¹ § 2 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną, a zgodnie z art. 520 § 2 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 zw. z § 2 pkt 6 i § 4 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.) obciążył skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego.

Jednocześnie Sąd Najwyższy na podstawie § 10 ust. 4 pkt 2 zw. z § 2 pkt 6 i § 4 ust. 1 pkt 8 ww. rozporządzenia - mając na uwadze wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19 - przyznał adwokatowi B. M. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w W. kwotę 2700 zł, powiększoną o podatek VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu uczestnikowi w postępowaniu kasacyjnym.

jw